

„Путује без пута и пут се пред њим рађа“ – Васко Попа

Седамнаест му је година. Срце јако куца. Жуди за нечим далеким. Жеља да напусти све што има и крене са монасима, који су се тек малочас појавили на вратима његовог дома, га савладава. Креће. Говори оцу како иде у лов на јелене, али добро зна да је то далеко од истине. Страх га обузима. Да ли је то она иста врста страха коју је осетио када се први пут нашао очи у очи са дивљим вуком? Када га је припитомио. Да ли овај страх уопште и може да се упореди са тим? Колико је овај корак заправо велик? Шта га је навело на ову одлуку? Шта је све пред њим?

Много је питања. Једва и један одговор. Једино што зна је да га нешто вуче. Неописива жеља да сада оствари свој сан. А његов сан није владарски престо. Јака је воља која га храни и припрема за све околности које ће га снаћи. Тешко да може и да наслути шта га чека. Стрепња... Али он наставља, све је даље. Проводи дане и ноћи на путу. Налази се у непознатом. Далеко је од циља, а отац је послао људе да га траже. Током дугих, непреспаваних ноћи размишља и преиспитује се. Море га страшни снови и сви његови највећи страхови искачу му пред очима. Уморан је... Али провиђење га води и нека невидљива сила га чува. Као да неко има велике планове за њега, а он је још исувише млад да их докучи.

Коначно, стиже до свог циља – Свете Горе. Постаје монах и добија ново име – Сава. Густа магла пуна брига и стрепњи која га је гушила, полако се подиже. Сада види да пут о коме је сањао и којим је пошао, првобитно није ни постојао. Али оног тренутка када је смерно кренуо, вођен жељом да световни живот замени духовним, пут се пред њим полако стварао. Видици су се отварали, ум се ширио и био је спреман да докучи недокучиво. Био је спреман да се жртвује и истраје у својој мисији. А мисија није била само испоснички, монашки живот. Његова је мисија да помогне свом народу и држави, покаже пут свима који би га следили и буде светло спасења Србима кроз векове ропства и патње. Нада и утеха.

Како су године пролазиле, јасније је могао да наслути будућа збивања. Могао је да сагледа проблеме око себе и предузме кораке у њиховом решавању. Отишао је у Цариград и од тадашњег цара Алексеја III Анђела, добио дозволу да сазида први српски манастир на Светој гори, на месту порушеног Хиландара. Док је време проводио у Хиландару, бавио се и писањем. Увидео је значај образовања и моћ писане речи.

Након смрти Стефана Немање сусрео се са бројним потешкоћама које је превладавао својом мудрошћу и дипломатским способностима. Помирио је завађену браћу над одром преминулог оца. Борио се за очување територија и слободе своје земље. Крунисао је првог српског краља и издејствовао независност српске цркве, поставши тиме први српски архиепископ. Тако је поставио стабилне темеље српске државности. Јединствена решења и начини на које је превазилазио препреке огледало су његове племените душе. Где год да је прошао учио је људе писмености и ширио

хришћанство. Борио се са празноверјем, заосталошћу и сиромаштвом... Ширио је идеје љубави и заједништва, доброте и напретка. Желео је да његов народ живи боље. Оснивао је прве школе, јер је знао да нема бољитка без образовања. Лечио је људе и несебично им помагао. Разумео да на много начина може помоћи својој земљи. Он је сада јасно видео пут који се са њим и родио. Пут којим је он први пошао.

Баш тај пут, који је Сава искрчио својом истрајношћу и храброшћу, наставља се и данас. То је светосавље, идеја и вечити пламен који нас, попут светионика, упозорава на опасност. Светионик наших душа. Генерације и генерације са поносом говоре о Светом Сави. Постао је особа на коју се Срби и данас угледају. Постао је идеал и водиља. Инспирација уметницима за многобројна дела. Један од тих уметника је и наш велики песник Васко Попа, који му је посветио циклус песама „Савин извор“ и који је кроз стихове описао то путовање без пута.

Све оно за шта су други гинули и крварили, за шта су се борили и изборили у прошлости, данас је поклон за нас. И Савино наслеђе и аманет. То не значи да је све завршено, да не постоје битке које и ми данас морамо добити! Свети Сава нам је показао како!

Ученик: Емилија Здравковић, III/10

Професор: мр Душица Добродолац

Гимназија Крушевац